

Maroeska Rovers, TechMed Centrum (Universiteit Twente): 'Meer samenwerking is een must om tot nuttige innovaties te komen'

Het TechMed Centrum van de Universteit Twente richt zich op innovatie in de gezondheidszorg via medische technologie. Het brengt hiertoe studenten, wetenschappers, zorgprofessionals en ondernemers bij elkaar. Sinds september 2022 wordt het TechMed Centrum mede geleid door wetenschappelijk directeur Maroeska Rovers. Zij combineert deze rol met die van medeoprichter van HI-NL (Health Innovation Netherlands) en een professoraat aan het Radboudumc. Vanuit deze verschillende rollen kan zij partijen uit alle hoeken van de zorg samenbrengen om te werken aan haar grootste ambitie: die innovaties op de markt te brengen die de behoeften van zorgprofessionals en patiënten echt vervullen.

& DOOR MARTIJN KREGTING

Sinds jaar en dag werkt Maroeska Rovers op het snijvlak van ICT en zorg, onderzoek, wetenschap en praktijk. En wat zij in haar uiteenlopende werkzaamheden nog altijd tot haar frustratie tegenkomt, is dat een eenmaal op de markt gebrachte innovatie er bijna niet meer vanaf te halen is. Ook niet wanneer duidelijk blijkt dat het niet levert wat het belooft.

"Toen ik na 10 jaar UMC Utrecht terugging naar het Radboudumc om te helpen de chirurgie meer evidence based te maken, werd me dat eens te meer duidelijk. Er komt bij wijze van spreken elke dag wel een medische innovatie op de markt. Zeker tot een paar jaar geleden waren er geen wetten en regels met de reikwijdte van

die voor geneesmiddelen. Met genoeg goede marketing kreeg een bedrijf nieuwe medische technologie altijd wel op de markt, zo leek het."

Combineer dit met het Franse PIP-schandaal van lekkende borstimplantaten in 2010 - wat mede bijdroeg aan wetgeving zoals de Medical Device Regulation (MDR) - en Rovers zag een nieuw werkveld opdoemen. "Ik ben daarom opgeschoven naar de voorkant van medische innovatie, met het idee dat daar nog heel veel te winnen valt."

Innoveren zonder behoefte

Er werd én wordt volgens Rovers nog te veel geïnnoveerd zonder te kijken naar de behoefte bij zorgprofessionals en patiënten. Er wordt geen kritische massa gezocht om de vraag te beantwoorden of er überhaupt een behoefte

is en of het product hieraan voldoet. Vaak gaat het slechts om enkele enthousiaste professionals of patiënten, die de stille meerderheid niet vertegenwoordigen. "Als we - en dit is echt geen openbaring - de ontwikkeling en evaluatie van innovaties hand in hand laten gaan, kun je voorkomen dat een product niet voldoet aan de behoefte. Dan kun je onderweg bijsturen."

Dit is al jaren bekend, maar verandering lijkt op het aanpassen van de koers van een olietanker. "Wel lijkt er langzaam echt iets te veranderen", meent Rovers. "Ook bedrijven lijken zich te realiseren dat het niet langer houdbaar is om met technologie te blijven komen die in de praktijk niet of slechts deels in een behoefte voorziet." De grootste drempel is misschien nog wel het overtuigen van innovatoren. "Dat zijn van nature vaak idealisten, zij hebben de beste bedoelin-

gen en zijn overtuigd van hun product. Daarbij gaan ze dan voorbij aan het evalueren met een kritische massa."

Overzicht ontbreekt

Daarnaast zijn er twee aanpalende uitdagingen, meent Rovers. "Allereerst het ontbreken van overzicht. Er wordt misschien wel gewerkt aan 25 versies van oplossingen voor hetzelfde probleem en niemand weet het van elkaar. Het zou beter zijn om het beste van alles bij elkaar te brengen. De tweede uitdaging is dat men vaak wel kijkt hoe men moet voldoen aan wetgeving zoals de MDR voor CE-certificeringen. Maar over de stap van praktische implementatie in de omgeving van de zorgaanbieder of patiënt wordt vaak nog onvoldoende nagedacht."

Beide uitdagingen zijn aan te pakken met meer samenwerking. Rovers benadrukt daarbij het belang om niet alleen samenwerking tussen onderzoekscentra zoals het TechMed Centrum en de praktijk van het Radboudumc te stimuleren, maar ook met andere ziekenhuizen en zorginstellingen in de regio's - in dit geval Nijmegen en Twente - en daarbuiten.

"Daarom heb ik drie petten op, juist om uiteenlopende elementen in het innovatietraject bij elkaar te brengen. Ik zit meer in de ziekenhuiszorg, maar ook in de care-instellingen en de thuiszorg is er een groot personeelstekort dat we in ieder geval mede met technologische innovaties moeten oplossen. Als je als Technische Universiteit alleen werkt, maak je misschien wel leuke dingen, maar weet je niet of het in de praktijk het gewenste effect heeft. Dat kan door het in de realiteit te testen, samen met alle belanghebbenden: zorgprofessionals, patiënten, beleidsmakers, zorgverzekeraars, bedrijven-investeers. Dat is wat we onder meer via HI-NL doen."

TechMed Centrum als verbinder

Rovers is nu bijna een jaar wetenschappelijk directeur bij het TechMed Centrum en zag een aantal veelbelovende initiatieven langskomen. "Zoals onderzoek met behulp van Citizen Science. Of onderzoek specifiek voor vrouwen. Zo hebben we een MRI waar mensen in kunnen staan (zie hoofdfoto, red.). Als vrouwen met bekkenbodempatiëntiek daarin gaan staan, ziet de desbetreffende onderzoekster meteen het effect van de zwaartekracht. Dat zie je niet als je gaat liggen."

Het TechMed Centrum is als instituut echt een verbinder geworden, vindt Rovers. "Steeds meer partijen in de regio kloppen bij ons aan. Iets dat zeker niet mijn verdienste is, maar wel goed werkt in de regio, is het Pioneers in Healthcare-fonds, waar ook Saxion aan meewerkt. Daar komen hele concrete projecten uit, ook op gebieden zoals preventie en leefstijl. Wat je samen met partijen zoals Saxion, MST (Medisch Spectrum Twente), ZGT (Ziekenhuisgroep Twente), Deventer Ziekenhuis en Reggeborgh doet, landt echt in een zorgsetting."

Internationale samenwerking

Samenwerking moet overigens ook over de landsgrenzen heen plaatsvinden meent Rovers. Nederland is als markt voor innovaties te klein. Steeds meer regulering, zoals de MDR, is Europees. Reden voor het TechMed Centrum om met de Universiteit en Universiteitskliniek van Münster samen te werken.

"Wat wij samen met het MedTech-cluster in Twente doen, of met partijen zoals Oost-NL en Health Valley, is in Oost-Nederland de link met Duitsland maken. Met name met Münster zijn er al concrete samenwerkingsprojecten, bijvoorbeeld om innovaties aan beide kanten van de grens uit te testen. De afgelopen jaren hebben

we dit uitgewerkt en nu krijgt het echt tractie."

Gebrekkige standaardisatie

Toch blijft internationale samenwerking lastig, merkt Rovers, vooral door nog altijd gebrekkige standaardisatie. Dit maakt data-uitwisseling voor grensoverschrijdend onderzoek en grensoverschrijdende pilots lastig, maar ook de praktische toepassing van digitale oplossingen.

"Papier of dvd was tijdens Corona nog vaak de enige manier om gegevens uit te wisselen. We werken er nu ook vanuit onze samenwerkingsverbanden aan om dit te vereenvoudigen, zoals ook Nictiz dat in EU-verband doet. Nu zie je veel partijen naar de VS verhuizen omdat ze daar meteen een gebied met 350 miljoen inwoners hebben in plaats van het gefragmenteerde Europese landschap. We willen hen graag in Europa houden."

Verandering op komst

Rovers herkent de frustratie van velen in de zorgsector over alle drempels die innovatie en opschalen vertragen. Toch benadrukt ze dat er verandering te zien is. "We bleven jarenlang zeggen dat het een probleem is, maar kwamen nog niet tot een goede aanpak. Je ziet nu echt dat steeds meer partijen concreet de handen ineen slaan, dat investeerders aanhaken en dat regulering langzaam faciliteert en niet belemmert. We moeten het echt samen doen."

Spannend vindt Rovers het nog wel: gaat het bijvoorbeeld lukken om overzicht te krijgen over wat er allemaal aan lokale en regionale initiatieven en infrastructuur is? "Centralisering in Nederland, zoals met het landelijk EPD de bedoeling was, had data-uitwisseling zeker vereenvoudigd. We moeten nu een keer stoppen met polderen en echte stappen zetten richting een soort regie, zoals VWS dat nu oppakt met een wet zoals Wegiz." ■

TechMed Centrum

De Universiteit Twente bundelt in het TechMed Centrum diverse opleidingen, wetenschappelijk onderzoek, innovatie en een simulatieCentre met de daarbij behorende infrastructuur. De visie van het TechMed Centrum is dat de ontwikkeling, evaluatie en passende implementatie van technologie duurzame en gepersonaliseerde gezondheid mogelijk maakt.

Om dat te bereiken, brengt het TechMed Centrum studenten, wetenschappers, zorgprofessionals en ondernemers bij elkaar. Het TechMed Centrum faciliteert niet alleen onderzoek naar nieuwe technologie, maar werkt ook aan implementatie van innovaties in de praktijk en het opleiden van zorgprofessionals voor de snel veranderende medische wereld.

Door technologische knowhow te combineren met gedrags-/sociale wetenschappen in het onderzoeken en educatieprogramma, ontstaat een unieke interactie tussen mens en technologie. Hiervoor wordt ook samengewerkt met een groot netwerk van topklinische ziekenhuizen, UMC's, het bedrijfsleven en het MedTech Twente Cluster.

Eind 2019 opende Koning Willem-Alexander het nieuwe TechMed Centrum, met technisch-medische faciliteiten zoals experimentele operatiekamers uitgerust met de nieuwste technologieën, gesimuleerde intensive care's met full body simulatoren, echolabs en het e-health house.

CV

Foto: Rikkert Harink.

Maroeska Rovers is medeoprichter van HI-NL, professor medische technologie en innovatie bij het Radboudumc en wetenschappelijk directeur van het TechMed Centrum van de Universiteit Twente.

University of Twente is lid van de ICT&Health Innovation Partner Group.

UNIVERSITY OF TWENTE | TECHMED CENTRE